

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATIPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK

a pszichopedagógia szakirány

z á r ó v i z s g á j á r a

a nappali/levelező (BA) és a szakirányú tagozat hallgatói részére

1. A pszichopedagógia helye, szerepe a multidiszciplináris embertudományok, a gyógypedagógia és a humán szolgáltatások rendszerében

Kulcsfogalmak: fogalom, népességcsoportok, színterek, tevékenységek, feladatkörök, szemléletmód

Vázlat:

- a pszichopedagógia kialakulása és definiálása
- a pszichopedagógia körébe tartozó népességcsoportok és szakmai területek (oktatás-köznevelés, szociális/gyermekvédelmi terület, egészségügy), feladatkörök;
- a pszichopedagógus tevékenységeinek meghatározása;
- a bio-pszicho-szociális megközelítés jelentősége;
- a multidiszciplinaritás és a szakszerű szakmai gondolkodás alapjai

Kapcsolódó irodalmak:

- Képzési és kimeneti követelmények. Gyógypedagógia alapképzési szak. 18/2016. (VIII.5.) EMMI rendelet. letöltés helye:

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=196922.325525. Letöltés ideje: 2016. október 9.

- Rózsáné Czigány, E. és Vargáné Molnár, M. (2013): A pszichopedagógia fejlődése a gyógypedagógiai tevékenységek rendszerében. *Gyógypedagógiai Szemle*, 41. pp. 53-57.
<http://real.mtak.hu/28291/>

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

- Kereki, J. és Pichler, Zs. (2017): A pszichopedagógia jelenlegi helyzete és perspektívái. *Gyógypedagógiai Szemle*, 45/4. pp. 241-258.
http://epa.oszk.hu/03000/03047/00078/pdf/EPA03047_gyogyped_szemle_2017_4_241-258.pdf
- Órai anyagok

Törvényi háttér:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.
- 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 60/2003. (X.20.) ESZCSM rendelet az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről

2. A leggyakoribb tanulási- és viselkedészavarok neurobiológiai alapjai

Kulcsfogalmak: idegrendszer fejlődése, környezet hatása, kognitív zavarok, koraszülöttség

Vázlat:

- Az idegrendszer felépítése, fejlődése, plaszticitás;
- A megismerő funkciók idegrendszeri vonulatai: percepció, emlékezet, figyelem, érzelmek, végrehajtó működés

Kapcsolódó irodalmak:

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

- Berényi M., Katona F. (2014): **Fejlődésneurológia**. Medicina, Budapest, 1. fejezet
- Csépe V. (2005): Kognitív fejlődés – neuropszichológia. Gondolat Kiadó, Budapest, 2. fejezet, 3. fejezet, 4. fejezet, 5. fejezet, 6. fejezet, 7. fejezet, 8. fejezet, 9. fejezet, 10. fejezet, 11. fejezet, 12. fejezet, 13. fejezet.
- Kállai J., Bende I., Karádi K. és Racsmány M. (szerk.) (2008): Bevezetés a neuropszichológiába. Medicina Kiadó, Budapest, 3. fejezet, 6. fejezet, 7. fejezet, 8. fejezet, 10. fejezet, 11. fejezet, 12. fejezet, 13. fejezet, 14. fejezet.
- Pléh Cs., Kovács Gy. és Gulyás B. (szerk.) (2003): Kognitív idegtudomány. Osiris Kiadó, Budapest, 5. fejezet, 14. fejezet

3. A szociális háttértényezők szerepe a pszichopedagógia területéhez tartozó népességcsoportok esetében

Kulcsfogalmak: *jóléti pluralizmus, jóléti állam, szegénység, romák helyzete, gyermekjogok, bántalmazás, elhanyagolás*

Vázlat:

- a különböző intézményrendszerek: a szociális/gyermekvédelmi intézményrendszer működése,
- szolgáltatásokhoz való hozzáférés,
- jogszabályi háttér

Kapcsolódó irodalmak:

- Babusik F. (2007): Magyarországi cigányság – strukturális csapda és kirekesztés. *Esély*, 18. évf. 1. sz., p. 3-24. http://www.esely.org/kiadvanyok/2007_1/babusik.pdf
- Bass L., Darvas Á., Dögei I., Ferge Zs., Tausz K. (2007): *A szegénység és kirekesztés változása 2001-2006*. MTA KTI, Gyerekprogram Iroda, Budapest.

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

- Havas G. (2008): *Esélyegyenlőség, deszegregáció*. In: Fazekas Károly, Köllő János, Varga Júlia (szerk.): *Zöld Könyv a magyar közoktatás megújításáért*. Ecostat, Budapest, 121-138.
- Herczogh Mária (2007): *Gyermekebántalmazás*. Komplex Kiadó, Budapest.
- Szalai Júlia (2002): A társadalmi kirekesztődés egyes kérdései az ezredforduló Magyarországon. *Szociológiai Szemle* 2002/4. 34-50.
- Zombori Gyula (2009): *A szociálpolitika alapfogalmai*, Hilschler Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest.
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

4. Korai fejlődés és intervenciós tevékenység pszichopedagógiai megközelítése (0-3 év)

Kulcsfogalmak: *fejlődési mérföldkövek, kora gyermekkori intervenció, pszichopedagógiai szemlélet*

Vázlat:

- Fejlődés 0-3 éves kor között a következő területeken: nagymozgás, finommotorika, beszéd, kognitív képességek, szociabilitás.
- kora gyermekkori intervenciós ellátás, gyermekút
- Szűrés, állapotfelmérés, intervenciós lehetőségek
- Pszichopedagógiai szempontok a kora gyermekkori intervenciós tevékenységben

Kapcsolódó irodalmak:

- Kereki Judit (2015): *Utak és lehetőségek. A kora gyermekkori intervenció rendszerszintű megközelítése*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

https://iskolataska.educatio.hu/media/szakszolgaltatok/Kora_gyermekekori_intervencio_Kereki_Judit_vedett.pdf

- Kereki Judit (szerk.) (2015): Kliensút Kalauz. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest.
- Kereki Judit, Major Zsolt Balázs (szerk.) (2014): Őrzők. Egészségügyi alapellátók gyakorlatközpontú kézikönyve. TÁMOP-6.1.4 Koragyermekkori program, Országos Tisztifőorvosi Hivatal, Budapest. (55.oldal-243.oldal)
http://www.gyermekealapellatas.hu/szuloi_tamogatas/orzok_a_strazsan
- Reményi Tamás – Rega Schaeffen – Gereben Ferencné Szenzoros integrációs terápiák alkalmazása a gyógypedagógiai fejlesztő munka gyakorlatában (1. rész) GYOSZE 2014/4.szám
http://www.prae.hu/prae/gyosze.php?menu_id=102&jid=51&jaid=714
- Reményi Tamás – Rega Schaeffen – Gereben Ferencné : [Szenzoros integrációs terápiák alkalmazása a gyógypedagógiai fejlesztő munka gyakorlatában](#) (2.rész) GYOSZE 2015/2. szám http://www.prae.hu/prae/gyosze.php?menu_id=102&jid=53&jaid=737

5. Képességfejlődés óvodás korban, diagnosztika és pszichopedagógiai intervenció (3-6 év)

Kulcsfogalmak: megismerő funkciók, propiocepció szerepe, téri és időbeli orientáció, motoros koordináció, beszéd és kommunikáció, szenzoros integrációs terápia, TSMT

Vázlat:

- A gondolkodás és a megismerő funkciók fejlődése óvodás korban
- A fejlődési zavarok idegrendszeri háttere és értelmezése
- A kognitív fejlődés megsegítésére és a tanulási problémák megelőzésére alkalmas eljárások bemutatása

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

Kapcsolódó irodalmak

- Aszalai - Horváth - Horváthné - Rónáné (2015): Amit az óvónőnek észre kell venni. Flaccus Kiadó, Budapest
- Danis Ildikó, Farkas Mária, Herczog Mária, Szilvási Léna (szerk.)(2011): Biztos Kezdet Kötetek II. NCSSZI, Budapest, 1. fejezet, 2. fejezet, 3. fejezet, 5. fejezet, 6. fejezet, 7. fejezet, 8. fejezet
- Gósy Mária: (2005): A beszédészlelés és beszédértés fejlesztése óvodásoknak, iskolásoknak. Nikol Kkt, Budapest
- Győri Miklós (szerk.) (2004): Az emberi megismerés kibontakozása. Társas kogníció, emlékezet, nyelv. Gondolat Kiadó, Budapest
- Józsa Krisztián (2016): Kihívások és lehetőségek az óvodai fejlesztésben. Iskolakultúra, 26. 4. sz. 59–74.
- Józsa Krisztián és Zentai Gabriella (2015): Gondolkodást fejlesztünk? – Hogyan tegyük? Tanító, 53. 8. sz.
- Király Ildikó (2002): Az emlékezet fejlődése kisgyermekkorban. Utánzás és emlékezet. Gondolat Kiadó, Budapest
- Porkolábné Balogh Katalin (2002): A komplex óvodai fejlesztőprogram. Trefort Kiadó, Budapest

6. Iskolakészültség és tanulási zavar veszélyeztetettség (BTMN, SNI): pszichopedagógiai intervenció óvodás és kisiskolás korban, rövid- és hosszútávú fejlesztési terv, beavatkozási terv

Kulcsfogalmak: fogalmak (SNI, BTMN, tanulási zavar veszélyeztetettség), DIFER, MSSST, Sindelar, Frostig

Vázlat:

- Iskolakészültség

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

- Tanulási zavar veszélyeztetettség
- (Gyógy)pedagógiai vélemény és fejlesztési terv készítése
- A kognitív fejlődés felmérésére és a tanulási problémák előjeleinek kiszűrésére, a tünetek kezelésére alkalmas eljárások

Kapcsolódó irodalmak:

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, 2018
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Labáth Ferencné (szerk.) (2012): Hátrányos helyzetű 3–7 éves korú gyerekek integrált óvodai nevelése. A Biztos Kezdet Óvodai Program háttér tanulmányai 5. kötet. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.
- Szvatkó Anna (szerk.) (2016): Billenések. Tanulmányok a dinamikus szenzoros integrációs terápia köréből. Oriold és Társai, Budapest
- Martonné Tamás Márta (2002): A fejlesztés főbb elméleti és gyakorlati eljárásai, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest
- Martonné Tamás Márta (2002): Fejlesztőpedagógia (A fejlesztés főbb elméleti és gyakorlati eljárásai-fejezet). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest
- Nagy József, Józsa Krisztián, Vidákovich Tibor és Fazekasné Fenyvesi Margit (2004): [DIFER Programcsomag: Diagnosztikus fejlődésvizsgáló és kritériumorientált fejlesztő rendszer 4-8 évesek számára](#). Mozaik Kiadó, Szeged
- Rózsáné Czigány Enikő (2006): Sajátos nevelési igényű tanulók. Egyéni fejlesztési terv készítés, fejlesztés. In: Fejlesztő Pedagógia, 2006/6.
- Zsoldos Márta - Sarkadi Kamilla (2001): Szűrőeljárás óvodáskorban a tanulási zavar lehetőségének vizsgálatára: MSSST. ELTE BGGYFK, Budapest
- Vargáné Mező Lilla (2008): Fókuszban az egyén Hogyan készítsünk egyéni fejlesztési tervet? FSZK, Budapest

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

7. Intervenciós lehetőségek a tanulási zavart mutató iskoláskorú gyermekek esetében (6-18 év)

Kulcsfogalmak: írás- és helyesírás zavarai, diszlexia; és/vagy diszkalkulia; vizsgáló módszerek és terápiák

Vázlat:

- Idegrendszeri fejlődési zavarok
- a tanulási zavarok tünetegyüttese, fajtái
- a nemzetközi klasszifikációs rendszerek meghatározásai (BNO-10, DSM-5)
- a tanulási zavarok diagnosztizálása (eljárások, módszerek)
- a tanulási zavarok megelőzése és kezelése: programok, fejlesztés, terápiás eljárások

Kapcsolódó irodalmak:

- Dékány, J. – Mohai, K. (2012). Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek, tanulók komplex vizsgálatának diagnosztikus protokollja – Specifikus tanulási zavarok (írott nyelvhasználat zavarai, diszkalkulia). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft
https://www.educatio.hu/pub_bin/download/tamop_311/4piller/diagnosztikai_kezikonyv_9_fejezet.pdf
- Csonkáné Polgárdi Veronika, Dékány Judit (2012, 2013): Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálata (DPV) – Ismertető a Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálatáról óvodás és kisiskolás korú gyermekeknél 1. és 2. rész. GYOSZE. 2012. 4. szám, 2013. 2. szám
- Győri Miklós (2012): A neurokognitív fejlődési zavarok viselkedésgenetikája. In: Bereczkei Tamás és Hoffmann Gyula, szerk., Gén, gondolkodás, személyiség. Bevezetés a humán viselkedésgenetikába. Budapest: Akadémiai. pp. 237-273.
- Ellis, A. W. (2004): Olvasás, írás és diszlexia. TAS-11 Kft., Budapest

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

- Márkus Attila (2007): Számok, számolás, számolászavarok. Pro Die Kiadó, Budapest.
<https://sites.google.com/site/matematikaimegismeres/>
- Meixner Ildikó (1998): A dyslexia prevenció, reedukáció módszere. Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest
- Szentmihályi Károly (2007): Pszichológia tanároknak és diákoknak. Hantken Kiadó, Budapest

8. A figyelem- és magatartásszabályozás zavarai – ADHD

Kulcsfogalmak: meghatározások, idegrendszeri vonatkozások, pszichoszociális intervenciók

Vázlat:

- Definíció, előfordulás, tünetek;
- Végrehajtó funkciók;
- Programok alappillérei, tanulásszervezés, irányítás, támogatás;
- Viselkedéssel kapcsolatos intervenciók;
- Osztálytermi környezet adaptálása

Kapcsolódó irodalmak:

- Balázs J. (2015). *Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar/Hiperkinetikus zavar*. In: Balázs Judit, Miklósi Mónika (szerk.) (2015): A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve, (pp. 69-75), Semmelweis Kiadó, Budapest
- Emberi Erőforrások Minisztériuma – Egészségügyért Felelős Államtitkárság EGÉSZSÉGÜGYI SZAKMAI KOLLÉGIUM (2017). A hiperkinetikus zavar (figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar) kórismézéséről, kezeléséről és gondozásáról gyermek, serdülő és felnőttkorban
- Höfflerné Péntes É. (2017): Tanulási és magatartási problémák összefüggései a végrehajtó funkciók tükrében. *Gyógypedagógiai Szemle*, 45/4. pp. 259-272.

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

http://epa.oszk.hu/03000/03047/00078/pdf/EPA03047_gyogyped_szemle_2017_4_259-272.pdf

- Győri M. (2008). Viselkedéskontroll és megismerés: a végrehajtó működések. In Csépe V., Győri M. & Ragó A. (szerk.), *Általános pszichológia 3. Nyelv, tudat, gondolkodás* (pp. 192-199). Osiris Kiadó, Budapest
- Tánczos T., Janacsek K. & Németh D. (2014). A munkamemória és a végrehajtó funkciók kapcsolata az iskolai teljesítménnyel. *Alkalmazott Pszichológia*, 14(2), 55-75.
- Szücs M. (2003). *Esély vagy sorscsapás? A hiperaktív, figyelemzavarral küzdő gyerekek helyzete Magyarországon*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Selikowitz, M. (2010). ADHD a hiperaktivitás-figyelemzavar tünetegyüttes. Geobook Hungary Kft., Budapest
- Órai anyagok

9. Strukturált feltérési és beavatkozási lehetőségek a kihívást jelentő viselkedések megelőzése, kezelése és a pozitív viselkedés támogatása terén

Kulcsfogalmak: *kritériumrendszer, viselkedés jegyzőkönyvezése, egyéni viselkedésintervenciós terv, intervenciós lehetőségek, pozitív viselkedés iskolai szintű támogatása*

Vázlat:

- problémás viselkedés kritériumrendszere
- Információgyűjtés, megfigyelés, jegyzőkönyvezés
- Egyéni viselkedésintervenciós terv összeállításának szempontjai
- intervenciós lehetőségek
- Pozitív viselkedés iskolai szintű támogatása

Kapcsolódó irodalmak:

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

- Hudra Nikoletta (2008): A viselkedészavarok iskolai korrekciója. Új Pedagógiai Szemle, 58. évf. 5. sz. 2008/5, <http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/lapszamok/2008-5>
- Janoch Monika (2012): Problémás viselkedések megelőzése és kezelése autizmus spektrum zavarokban. Autizmus Alapítvány, Kapocs Könyvkiadó, Budapest.
- Rózsáné Czigány Enikő (2011): A magatartászavarok korrekciójának lehetséges módszerei. In: F. Lassú Zs. (szerk.) Gyermekek mentálisan sérülékeny családokban. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest
- Órai anyagok

10. Társas készségek fejlődése és fejlesztése, felmérés és támogatás társas helyzetekben
Kulcsfogalmak: szocio-emocionális tanulás, kortárs kapcsolatok, szociometria, megsegítés lehetőségei

Vázlat:

- Szocio-emocionális kompetencia fogalma, szocio-emocionális tanulás, szociális és érzelemszabályozási képességek fejlődése, fejlesztési célok és módszerek
- Kortárs kapcsolatok, kortárs segítség
- Társas kapcsolatok felmérése, szociometria, megsegítés

– F. Lassú Zsuzsa, Serfőző Mónika (2015): Társas kapcsolatok korunk iskolájában. Gyermeknevelés 3. évf. 1. szám 102–117.
http://epa.oszk.hu/02400/02411/00005/pdf/EPA02411_gyermekneveles_2015_1_102-117.pdf

– Németh Gáborné Doktor A. (2008): A szociális kompetencia fejlesztésének lehetőségei az iskolában. Új Pedagógiai Szemle, 58. évf. 1. sz. 2008/1, 23-34.o.
<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00120/2008-01-ta-Nemeth-Szocialis.html>

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

- Hegedűs Sz. (2016): A proszociális viselkedés fejlődése és fejlesztése kisgyermekkorban. *Magyar Pedagógia*, 116 (2), 197–218.
- Rácz J. (szerk.) (2008). Az esélyteremtés új útjai. Kortárs és sorstárs segítséssel szerzett tapasztalataink. L'Harmattan Kiadó, Budapest.
- Lakatos, K. (2011): Mutasd meg érzéseidet, de szabályozd viselkedésedet! – Az érzelemszabályozás fejlődése In: Danis, I., Farkas, M., Herczog, M., Szilvási, L. (szerk.), A koragyermekkorai fejlődés természete – fejlődési lépések és kihívások. Biztos Kezdet Kötetek II. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet – Gyerekesély projekt, Budapest, 146-178. <http://mek.oszk.hu/14800/14806/14806.pdf>
- Zsolnai Anikó (2006): A szocialitás fejlesztése 4-8 éves életkorban. Mozaik Kiadó, Szeged
- Zsolnai Anikó (2013): A szociális fejlődés segítése. Gondolat Kiadó Budapest
- Szekeres Á., Horváth E. és Tóth P. (2017). (Gyógy)pedagógiai módszertani útmutató szoftveres szociometriai adatfelvételhez. In Tóth P., Hanczvikkel A. és Duchon J. (szerk.). Tanulóközpontú oktatás, módszertani megújulás a szakképzésben és a felsőoktatásban. Budapest, Óbudai Egyetem Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ, 729-739. http://tmpk.uni-obuda.hu/letoltes/Trefort_konferencia_kotet_7_20170216.pdf

11. Pszichopedagógiai gondozás a speciális szükségletű serdülők, fiatalok körében (14-18 év) I. - Agresszió

Kulcsfogalmak: mobbing, bullying, cyber-bullying, mérőeszközök

Vázlat:

- speciális szükségletű serdülők jellemzői,
- a társadalmi beilleszkedés zavarai,
- a bántalmazás témakörébe tartozó fontos alapfogalmak: abúzus, agresszió, mobbing, bullying, cyberbullying,

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

- az iskolai agresszió szereplői, jellemzőik, kockázati tényezők, a témakörben megismert kutatások főbb tudományos eredményei, agressziókezelő programok és prevenció programok főbb jellemzői, alapelvei,
- a témához kapcsolódó mérőeszközök bemutatása és jellemzése

Kapcsolódó irodalmak:

- Aronson, E. (2009): Columbine után. Az iskolai erőszak szociálpszichológiája. Ab Ovo Kiadó KFT. Budapest
- Buda Mariann (2005): Tehetünk ellene? A gyermeki agresszió. Dinasztia Tankönyvkiadó, Budapest
- Fekete Sándor (2001): Deviancia és társadalom. Comenius Kiadó Pécs
- Fülöpné Böszörményi Aliz (2003): Agresszió a gyermekintézményekben. In: Új Pedagógiai Szemle, LIII. évfolyam, 1. szám. 23-35.
- Olweus, D. (1999): Az iskolai zaklatás. Educatio. 1999/IV. szám. 717-739.

12. Pszichopedagógiai gondozás a speciális szükségletű serdülők, fiatalok körében (14-18 év) II. - Addikció

Kulcsfogalmak: szerhasználati problémák serdülőkorban, függőségek, addiktológia, mérőeszközök, a pszichopedagógus kompetenciája

Vázlat:

- speciális szükségletű serdülők jellemzői,
- a társadalmi beilleszkedés zavarai,
- addikció témakörébe tartozó fontos alapfogalmak: addiktológia, addikciók, abúzus, mérték, dependencia, tolerancia, kereszttolerancia, kodependencia, stb.
- a szenvedélybetegség felé vezető út, a szenvedélybetegség cirkuláris hatása

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

- a témához kapcsolódó mérőeszközök bemutatása és jellemzése, a pszichopedagógus kompetenciája

Kapcsolódó irodalmak:

- Demetrovics Zsolt (2007): Az addiktológia alapjai I. Eötvös Kiadó, Budapest
- Fekete Sándor (2001): Deviancia és társadalom. Comenius Kiadó Pécs
- Gerevich József, Bácskai Erika (szerk.) (2012): Korszerű addiktológiai mérőmódszerek. Semmelweis Kiadó, Budapest
- Olweus, D. (1999): Az iskolai zaklatás. Educatio. 1999/IV. szám. 717-739.
- Pikó Bettina (szerk.) (2005) Ifjúság, káros szenvedélyek és egészség a modern társadalomban. L'Harmattan Kiadó, Budapest
- Rácz József (szerk.) (2002): Drog és társadalom – Az addikció mintázatai. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest

13. Pszichopedagógiai munka a gyermekegészségügyben

Kulcsfogalmak: *egészség, egészségügyi rendszer, a betegek jogai, gyermekek az egészségügyi rendszerben, pszichoszociális fogyatékoság, prevenció, a pszichopedagógus feladatkörei*

Vázlat:

- az egészség, mint többdimenziós fogalom, az egészséghez való jog, az ifjúság-egészségügyi gondozás, a betegek jogai, jogvédelmi fórumok
- az egészségügyi ellátás, az egészségügyi szolgáltatás, rendszerszemlélet
- pszichoszociális fogyatékoság/akadályozottság, személyre szabott rehabilitáció, felépülés alapú rehabilitáció
- a szülői pszichés betegség hatásai a gyermekre, transzgenerációs hatások, prevenciók lehetőségei

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

- a gyermekkori krónikus betegségek gyógypedagógiai vonatkozásai, a pszichopedagógus szerepei, feladatkörei, *vagy* a betegség személyiségre gyakorolt hatása, stressz, megküzdés, énvédő mechanizmusok, *vagy* a gyermekpszichiátriai ellátás pszichopedagógiai vonatkozásai
- a pszichopedagógus feladatköre, kompetenciája az egészségügyi ellátórendszerben, s az interdiszciplináris együttműködés lehetőségei

Kapcsolódó irodalmak:

- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- 60/2003. (X.20.) ESZCSM rendelet az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről
- F. Lassú Zsuzsa (szerk.). (2011). *Gyermekek mentálisan sérülékeny családokban*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó <http://mek.oszk.hu/10200/10211/10211.pdf> 13-23., 69-71., 77-92., 112-116., 149-172., 198-199., 200-205.
- Perlusz A. (2017) (szerk.): *Kutatási beszámoló a pszichoszociális fogyatékossgal élő személyek társadalmi helyzetét feltáró országos kutatásról*. Gyógypedagógia Fejlesztéséért Alapítvány, Budapest
- Vargáné Molnár M., Sinkó E., Tóth A. (2008): *Az egészségkárosodás és a krónikus betegségek kapcsolata a tanulási korlátok különböző formáival* In: Szabó Ákosné (szerk.): *Tanulmányok a tanulásban akadályozottak pedagógiája és határtudományai köréből*. Educatio, Budapest, 261-288.
- órai anyagok

14. Pszichopedagógiai tevékenység a gyermek- és ifjúságvédelem rendszerében

Kulcsfogalmak: intézményrendszer (alap- és szakellátás), gyermekvédelmi szükségletek és tevékenységek, szakmai kompetencia, egyéni bánásmód

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

Vázlat:

- a gyermek- és ifjúságvédelem alapfogalmai, a gyermekvédelmi tevékenység folyamatai,
- a gyermekvédelem rendszere, az intézmények működési sajátosságai, intézményi és személyre szabott módszertan, a gyermekvédelem intézményközi (hatósági és szakmai) együttműködésének mechanizmusai,
- pszichopedagógiai felkészültség a gondozott gyermekek, fiatalok individualizált probléma-megoldási lehetőségeihez

Kapcsolódó irodalmak:

- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.
- A gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- TÁMOP 5.4.1.-08/1-2009-0002 (2011): *Gyermekvédelmi szakellátás*. NCSSZI, Budapest www.ncsszi.hu/download.php?file_id=1744
- Veczkó József (2007): *Gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai nézőpontból* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Domszky András (2011): A gyermekvédelmi módszertan társadalmi konstrukciója. A módszertan, mint változáskövetés. *Kapocs*, 10. évf. 2011/3.
- Fazekas Ágota (2016): A gyermeki jogok érvényesülése az új Polgári törvénykönyv Családjogi könyvében. *ProFuturo*, 2. 39-59. <https://ojs.lib.unideb.hu/profuturo/article/view/5131/4861>
- Katonáné Pehr Erika (2004): *Módszertani füzet*. A gyermekvédelmi feladatot ellátó szervek szerepe és felelőssége a gyermekbántalmazás és elhanyagolás megelőzésére és kezelésére ESZCSM Gyermekvédelmi Főosztály, Budapest
- órai anyagok

15. Kriminálpedagógia

Kulcsfogalmak: bűnmegelőzés, fiatalok bűnelkövetők, zárt intézeti nevelés, reszocializáció

Vázlat:

- bűnmegelőzés, a „deviáns karrier”-hez vezető tényezők pedagógiai szempontú elemzése; a fiatalok bűnelkövetők szubkultúrája;
- a zárt intézeti nevelés fogalma, célja, sajátosságai, módszerei, folyamata, alapelvei és ezek alkalmazása a gyakorlatban;
- reszocializáció és reintegráció értelmezése és módszerei, alternatív büntetési formák, a javítóintézetek és a börtönök világa (oktatás, szakemberek), kapcsolódási pontok a gyermekvédelemhez

Kapcsolódó irodalmak:

- Fekete O. (2015): A gyermek- és fiatalok bűnözés fejlődési modelljei. *Alkalmazott Pszichológia*, 4. sz. 57-80. http://ap.elte.hu/wp-content/uploads/2016/03/AP_2015_4_FEKETE.pdf

- Fellegi B. (2010): „Helyreállító szemlélet a gyakorlatban: modellek Európában és Magyarországon”, In: A helyreállító igazságszolgáltatás európai jó gyakorlatai a büntetőeljárásban, Konferenciakötet, Budapest, Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium: 46-59.

http://www.foresee.hu/uploads/tx_abdownloads/files/RJarticle_EUCPNpubl_Fellegi_HU.pdf

- Hegedűs J. (szerk.) (2010): *A javítóintézetek világa*. Eötvös Kiadó, Budapest.

- Hegedűs J. – Ivaskevics K. (2016): Büntetés-végrehajtási intézetben dolgozók nézetei a reintegrációról. *Alkalmazott Pszichológia*, 4. sz. 71-92. http://ap.elte.hu/wp-content/uploads/2016/12/AP_2016_4_Hegedus_Ivaskevics.pdf

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR

ATÍPIKUS VISELKEDÉS ÉS KOGNÍCIÓ
GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZET

- Miklósi M. (2016): *De nehéz az iskolatáska ... ! Fiatalkorú fogvatartottak oktatási lehetőségei.* In: Jancsák Cs., Krémer A. (szerk.): *Kisvárosi fiatalok, kisebbségek, új sebezhetőségek: Csatlakozás az Európai Ifjúsági Térséghez 7.0. Belvedere Meridionale*, Szeged, 99-110.
- Ruzsonyi P. (2006): A kriminálpedagógia lehetősége a börtönadaptáció és a társadalmi integrálódás érdekében. *Börtönügyi Szemle*, 2. sz., BVOP, Budapest, 21-33.
- Volentics A. (1999): *Gyermekevédelem és reszocializáció.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. (46-49., 57-81., 85-246.)

16. Együttműködési lehetőségek a családdal

Kulcsfogalmak: család és ellátórendszer kapcsolata, team-munka, pszichopedagógiai támogatás

Vázlat:

- a család fogalma, a diszfunkcionális családi működés fogalma, típusai, jellemzői
- a családokkal való szakmai kapcsolat különböző életkorokban és szintereken
- A gyermekek, fiatalok pszichopedagógiai támogatása diszfunkcionális családi működés esetében (prevenció szerepe, példák)
- Kompetenciahatárok, team-munka

Kapcsolódó irodalmak:

- Képzési és kimeneti követelmények. Gyógypedagógia alapképzési szak. 18/2016. (VIII.5.) EMMI rendelet. letöltés helye: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=196922.325525. Letöltés ideje: 2016. október 9.
- Danis Ildikó, Kalmár Magda (2011): A fejlődés természete és modelljei. In: Danis és mtsai (szerk.): *Biztos Kezdet Kötetek I.*
- korábbi tételek idevágó irodalmi